

ZAKON

O OSIGURANJU OD ODGOVORNOSTI ZA MOTORNA VOZILA I OSTALIM OBAVEZNIH OSIGURANJIMA OD ODGOVORNOSTI

(Prečišćeni tekst)

(Objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 102 od 18. novembra 2009)

I - OSIGURANJE AUTOODGOVORNOSTI

1.1. Opšte odredbe

Ciljevi Zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, ostala obavezna osiguranja od odgovornosti, osnivanje i ovlaštenja Zaštitnog fonda Republike Srpske.

Definicije

Član 2.

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

"Osiguranje od autoodgovornosti" je vrsta osiguranja građanske odgovornosti za posljedice upotrebe motornog vozila u domaćem i ino drumskom saobraćaju, koje nastanu po treća lica, kao i odgovornost vozača, a za koje se ovim zakonom utvrđuje obaveza vlasnika i korisnika da obezbijede osiguravajuće pokriće za svoju odgovornost.

"Vozilo" označava svako prevozno sredstvo na dva ili više točkova namijenjeno za kretanje po drumu (kopnu) radi prevoza lica i stvari, koje se pokreće snagom sopstvenog motora (osim šinskih vozila), a u širem smislu: vučna vozila i priključna vozila bez obzira jesu li priključena ili ne, a za koje vlasnici ili korisnici imaju obavezu registracije, shodno drugim relevantnim propisima, osim vozila izuzetih po ovom zakonu.

"Organizaciona jedinica" označava sjedište ili filijalu društva za osiguranje.

"Zelena karta" označava međunarodnu potvrdu o osiguranju izdatu u ime nacionalnog biroa u skladu sa Preporukom broj 5, od 25. januara 1949. godine, koju je izdao Potkomitet za drumski prevoz Komiteta za kopneni prevoz Komisije za privredu Ujedinjenih nacija za Evropu (u daljem tekstu: Potkomitet UN).

"Teritorija na kojoj se vozilo uobičajeno nalazi" označava:

- teritoriju zemlje čije registarske tablice vozilo nosi;
- teritoriju zemlje u kojoj je vozilo registrovano, bilo da su tablice stalne ili probne;
- teritoriju zemlje u kojoj su izdate tablice osiguranja ili znak prepoznavanja, u slučajevima kada za neku vrstu vozila registrovanje nije obavezno, ali vozilo nosi tablice osiguranja ili neki drugi znak prepoznavanja jednak registarskim tablicama;
- teritoriju zemlje u kojoj lice koje ima vozilo u posjedu ima prebivalište, u slučajevima kada za neku vrstu vozila nisu obavezne: registarske tablice, tablice osiguranja ili neki drugi znak prepoznavanja;
- teritoriju zemlje u kojoj se desila saobraćajna nezgoda, u slučajevima kada vozila nose lažne registarske tablice i kada su učestvovala u saobraćajnoj nezgodi.

"Osigurana suma" je gornja granica naknade, odnosno obaveze osiguravača.

"Osiguravač" je društvo za osiguranje koje osigurava od rizika građanske odgovornosti prouzrokovane upotrebom vozila na teritoriji Bosne i Hercegovine, isključujući odgovornost vozača, Zaštitni fond Republike Srpske, Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine i Biro zelene karte Bosne i Hercegovine.

"Osigurani" je lice čija se odgovornost pokriva u skladu sa odredbama ovog zakona.

"Oštećena strana" označava svako lice koje ima pravo na naknadu u vezi sa bilo kojom štetom ili povredom koju izazovu vozila.

"Šteta na licima" obuhvata smrt, tjelesnu povredu i narušavanje zdravlja.

"Polisa osiguranja (potvrda o osiguranju)" je dokument koji izdaju društva za osiguranje koja pokrivaju rizike građanske odgovornosti prouzrokovane upotrebom vozila na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, a koji dokazuje da je ugovoreno sa osiguranim obavezno pokrivanje za ove rizike.

"Zaštitni fond RS" je pravno lice sa sjedištem u Banjoj Luci, koje je osnovano sa ciljem da pokriva štete koje pretrpe žrtve saobraćajnih nezgoda koje ne mogu biti nadoknađene sistemom obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

"Zaštitni fond FBiH" je pravno lice sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine, koje je osnovano sa ciljem da pokriva štete koje pretrpe žrtve saobraćajnih nezgoda koje ne mogu biti nadoknađene sistemom obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

"Biro zelene karte BiH" označava profesionalnu organizaciju osnovanu u skladu sa Preporukom broj 5, koju je 25. januara 1949. godine usvojio Potkomitet za drumski prevoz Komiteta za kopneni prevoz Komisije za privredu Ujedinjenih nacija za Evropu.

Lica koja podliježu obavezi osiguranja

Član 3.

Vlasnik ili korisnik vozila koje se u Republici Srpskoj kreće po putevima ili na području koje je dostupno javnosti obavezan je da zaključi ugovor o osiguranju od odgovornosti za štete koje upotrebom motornog vozila pričini trećim licima isključujući odgovornost vozača (osiguranje od autoodgovornosti), u skladu sa odredbama ovog zakona.

Obaveza korisnika iz stava 1. ovog člana postoji samo u slučaju kada vozilo koristi preduzeće za izdavanje vozila pod zakup.

Minimalno teritorijalno važenje polise osiguranja od autoodgovornosti prema trećim stranama izdate u Bosni i Hercegovini, prema ovom zakonu ili prema Zakonu o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim odredbama o obaveznim osiguranjima od odgovornosti Federacije Bosne i Hercegovine, jeste teritorija Bosne i Hercegovine.

Registrovanje motornog i priključnog vozila, produženje registracije i izdavanje probnih tablica može se izvršiti nakon što se nadležnom organu za registraciju ili za izdavanje probnih tablica podnesu važeće polise ili potvrde o osiguranju od autoodgovornosti prema trećim stranama.

Uz važeću polisnu ili drugi dokaz postojanja osiguranja od autoodgovornosti mora postojati odgovarajući dokaz o uplaćenju premiji predviđen propisima o platnom prometu i platnim transakcijama.

Izuzeci od obaveze osiguranja od autoodgovornosti

Član 4.

Odredbе ovog zakona ne odnose se na vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Posebne tarife

Član 5.

U slučajevima kada neko lice ne može dobiti pokrīće osiguranja od autoodgovornosti zbog visokog nivoa rizika ili niskog nivoa premija, vlasnik ili korisnik vozila koje podliježe obaveznom osiguranju od autoodgovornosti prema trećim stranama odmah podnosi zahtjev za obračun posebne premije Agenciji za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija RS). Agencija RS imenuje Komisiju koja će obračunati posebnu premiju za podnosioca zahtjeva, u kojoj učestvuju i članovi udruženja društava za osiguranje, ukoliko je takvo udruženje osnovano u Republici Srpskoj. Podnosilac zahtjeva može se obratiti bilo kom osiguravaču koji posluje u Republici Srpskoj sa zahtjevom koji sadrži obračun komisije, a osiguravač je obavezan da prihvati zahtjev.

Ako osiguravač odbije da prihvati zahtjev iz ovog člana, kažnjava se u skladu sa odredbama člana 28. ovog zakona.

Potvrda o osiguranju - kontrola osiguranja

Član 6.

Prilikom policijskih kontrola, postojanje važećeg osiguranja od građanske odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim stranama u saobraćajnim nezgodama (osiguranja od autoodgovornosti) dokazuje se polisom osiguranja koju izdaju osiguravači ovlašćeni da pružaju tu vrstu osiguranja u Republici Srpskoj ili Federaciji Bosne i Hercegovine ili odgovarajućim međunarodnim dokumentima koji važe u Republici Srpskoj ili Federaciji Bosne i Hercegovine, i to samo za period koji je naveden na njima.

Lica koja na teritoriju Bosne i Hercegovine uđu vozilima koja se uobičajno nalaze u inostranstvu smatraju se osiguranim u skladu sa ovim zakonom ako posjeduju zelenu kartu koja važi na teritoriji Bosne i Hercegovine, a koju je izdao nacionalni biro osiguranja za motorna vozila, osnovan s ciljem da izdaje zelene karte i koji je potpisao bilateralnu konvenciju za izmirivanje potraživanja u Bosni i Hercegovini ili koju je izdao osiguravač koji je ovlašćen da izdaje zelene karte.

Za vozila koja ulaze ili putuju u Bosnu i Hercegovinu, a koja se uobičajeno nalaze na teritoriji zemalja članica Evropske unije, neće se vršiti kontrola pokrīća osiguranjem, pod uslovom da je između nacionalnog biroa osiguranja i Biroa zelene karte u BiH potpisan Multilateralni sporazum od 15. marta 1991. godine (u daljem tekstu: Multilateralni sporazum).

Provjera vozila koja ulaze u Bosnu i Hercegovinu sa teritorije neke zemlje članice Evropske unije, a koja se uobičajeno nalaze na teritoriji neke treće zemlje sa kojom nije potpisan sporazum koji je naveden u prethodnom stavu, obavljaće se samo povremeno i nasumično.

Vlasnici ili korisnici vozila koja se uobičajeno nalaze u nekoj zemlji koja nije članica Evropske unije ili vanevropskoj teritoriji neke zemlje članice Evropske unije, kao i na teritoriji države čiji nacionalni biro osiguranja nije potpisao Multilateralni sporazum, da bi ušli na teritoriju Bosne i Hercegovine, moraju vozila osigurati od odgovornosti prema trećim licima. Navedeno osiguranje mora važiti na cijeloj evropskoj teritoriji zemalja članica Evropske unije, kao i na teritoriji država čiji su nacionalni biro osiguranja potpisali Multilateralni sporazum. Ispunjenje ove obaveze dokazuje se isključivo posjedovanjem potvrde o osiguranju u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Ako se u toku perioda osiguranja promijeni vlasnik ili korisnik motornog vozila, novi vlasnik ili korisnik odmah o tome obavještava osiguravača, a najkasnije u roku od trideset (30) dana od dana promjene vlasnika ili korisnika. Istekom roka za obavještavanja osiguravača o prenosu vlasništva na vozilu prestaje važiti osiguranje od autoodgovornosti ugovoreno između lica koje je izvršilo prenos vlasništva i njegovog osiguravača, a u tom slučaju osiguranik ima pravo da traži vraćanje premije osiguranja za neiskorišćeni period važenja polise osiguranja od autoodgovornosti. Osiguranik može umjesto vraćanja dijela premije za neiskorišćeni period zatražiti da osiguravač prenese dio premije na njega za drugo motorno vozilo kod istog osiguravača ili kod drugog osiguravača.

Novi vlasnik je obavezan da zaključi osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornog vozila na kojem je stekao vlasništvo.

Kvalitativni obim pokrīća

Član 7.

Osiguranje od autoodgovornosti pokriva građansku odgovornost vlasnika, korisnika i bilo kojeg vozača motornog vozila prema trećim stranama koje imaju zahtjev za odštetu od osiguranika, u skladu sa odredbama važećeg zakona o obligacionim odnosima.

Lica čija je odgovornost pokrivena ugovorom o osiguranju, kao i lica koja nisu osiguranici, a zaključila su polis osiguranja sa osiguravačem kao ugovorna strana, ne smatraju se trećim stranama u smislu stava 1. ovog člana.

Osiguravač isplaćuje naknadu za štetu na licima, kao i štetu na imovini ili za njeno uništenje prouzrokovano u saobraćajnim nezgodama trećim licima za koje je osiguranik po zakonu odgovoran, kao i naknadu opravdanih troškova koje je osiguranik imao u sudskom ili vansudskom postupku.

Naknade se plaćaju bez obzira na mjesto u kom se desila saobraćajna nezgoda, nezavisno od toga da li se nezgoda desila tokom vožnje ili dok je vozilo bilo zaustavljeno.

Naknade se plaćaju i za gubitke koji nastanu postojanjem ili radom instalacija na vozilu, kao i za štete koje načine prikolice ili bočna vozila.

Svako lice oštećeno vozilom čiji vlasnik ili korisnik podliježe obaveznom osiguranju od autoodgovornosti, koje ima pravo da traži odštetu od vozača, bez obzira da li je to lice bilo unutar ili van tog vozila, ima neposredno potraživanje od osiguravača.

Šteta na imovini koju prevozi motorno vozilo nije pokrivena obaveznom osiguranjem od autoodgovornosti, osim u slučajevima kada se prevoz te imovine vrši bez naplate.

Šteta nanosena licima koja su dobrovoljno ušla u vozilo koje je načinilo štetu ili nanijelo povredu nije pokrivena ugovorom o osiguranju kada osiguravač može dokazati da su znala da je vozilo bilo ukradeno.

Kvantitativni obim pokrīća

Član 8.

Agencija RS donosi odluku kojom se reguliše najmanji iznos na koji se može ugovoriti osigurana suma po osiguranom slučaju. Iznos osigurane sume po osiguranom slučaju ne može biti manji od iznosa:

a. u slučaju štete na licima 500.000,00 KM, bez obzira na broj žrtava uključenih u istu nezgodu, dvije godine, računajući od 8. marta 2005. godine ovaj iznos će biti ipso jure povećan na iznos od 1.000.000,00 KM;

b. u slučaju štete na imovini 350.000,00 KM po jednom štetnom događaju bez obzira na broj odštetnih zahtjeva proizašlih iz iste nezgode.

Ako postoji više od jednog osiguranog lica i ako ukupna naknada prelazi iznos naveden u stavu 1. ovog člana, iznos naknade će se srazmjerno smanjiti.

Ako neko društvo za osiguranje isplati podnosiocu zahtjeva iznos viši od iznosa na koji ima pravo s obzirom na srazmjerno smanjenu naknadu, jer nije znalo za ostala lica koja imaju pravo na naknadu, to društvo i dalje ima obavezu prema tim drugim licima samo do ukupnog iznosa navedenog u stavu 1. ovog člana.

Osiguravač je, po osnovu istog ugovora o osiguranju, odgovoran za naknadu štete koju pretrpe treća lica u Federaciji Bosne i Hercegovine nanosenu od vozila koja se uobičajeno nalaze u Republici Srpskoj u skladu sa zakonskim odredbama i obaveznom pokrīćem osiguranja koji važi u entitetu u kom se desila nezgoda ili pokrīćem koje je navedeno u polisi ili zakonodavstvu Republike Srpske, u zavisnosti koje je više.

Pravna lica koja obavljaju poslove zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja imaju pravo za iznose koje su platili oštećenoj strani na ime stvarne i sa osiguranim slučajevima povezane štete tražiti regres od osiguravača čiji je osiguranik odgovoran za nesreću do visine osigurane sume.

Strana pravna lica koja obavljaju poslove iz stava 5. ovog člana ostvaruju pravo na isticanje regresnih zahtjeva, predviđeno ovim stavom, pod

uslovom reciprociteta.

Izmirenje odštetnih zahtjeva

Član 9.

Naknadu štete po osnovu ugovora o obaveznom osiguranju oštećeno lice može da ostvari podnošenjem odštetnog zahtjeva društvu za osiguranje koje je po osnovu ugovora o osiguranju dužno da nadoknadi štetu.

Za naknadu štete u skladu sa članom 15. ovog zakona odštetni zahtjev podnosi se Zaštitnom fondu Republike Srpske.

Društva za osiguranje mogu sklopiti sporazum prema kojem odštetni zahtjev može rješavati društvo za osiguranje kod kojeg je oštećeno lice zaključilo ugovor o osiguranju od autoodgovornosti.

Društvo za osiguranje, odnosno Zaštitni fond Republike Srpske dužno je da odštetne zahtjeve evidentira hronološki u posebnoj knjizi štete odmah po prijemu zahtjeva.

Društvo za osiguranje, odnosno Zaštitni fond Republike Srpske dužno je da u slučaju neimovinske štete najkasnije u roku od 30 dana, a u slučaju imovinske štete, najkasnije u roku od 14 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva, oštećenom licu dostavi:

a) obrazloženu ponudu za naknadu štete ako su odgovornost za naknadu štete i visina štete nesporni ili

b) detaljno obrazloženi odgovor ako su odgovornost za naknadu štete ili visina štete sporni, kao i ako nije dostavljena sva potrebna dokumentacija ili dokazi za utvrđivanje osnova ili visine naknade štete.

U slučaju da je obaveza društva za osiguranje djelimično sporna, ili da je iznos naknade štete sporan, ili se ne može utvrditi konačan obračun naknade štete u propisanom roku, društvo za osiguranje je dužno da obračuna i isplati iznos nespornog dijela svoje obaveze, koji će se smatrati djelimičnim i nepotpunim izmirenjem obaveze do njenog konačnog obračuna.

Obaveza na isplatu konačno obračunate naknade štete ili za djelimičnu isplatu iz stava 6. ovog člana dopijeva istekom rokova utvrđenih u stavu 5. ovog člana.

Oštećeno lice, pored prava na naknadu štete, ima pravo i na isplatu iznosa kamate počevši od dana dopijeca obaveze društva za osiguranje za isplatu naknade štete ili njenog dijela.

U slučajevima iz stava 5. tačka b) ovog člana, ako je za nesporno i konačno utvrđivanje obaveze društva za osiguranje ili iznosa naknade štete potrebno izvjesno vrijeme, rok za isplatu naknade štete, odnosno razlike do konačnog iznosa naknade štete počinje od dana kada je nesporno utvrđena obaveza društva za osiguranje.

Ako društvo za osiguranje u rokovima iz stava 5. ovog člana oštećenom licu ne dostavi obrazloženu ponudu za naknadu štete, odnosno obrazloženi odgovor, oštećeno lice može protiv njega podnijeti tužbu. Tužba podnesena protiv društva za osiguranje prije isteka rokova iz stava 5. ovog člana smatra se preuranjenom.

Ništavne su odredbe vansudskih nagodbi između društva za osiguranje i oštećenog lica kojim se određuju duži rokovi od rokova utvrđenih ovim zakonom ili se isplata naknade štete uslovljava odricanjem od bilo kojih drugih zakonskih prava oštećenih lica koja im pripadaju po osnovu ugovora o osiguranju.

U slučaju neimovinske štete, u postupku pred društvom za osiguranje oštećeno lice ima pravo da priloži nalaz i mišljenje vještaka kojeg je lično izabralo.

Pravo tužbe

Član 10.

Oštećeno lice ima pravo tužbe nadležnom sudu protiv osiguravača od autoodgovornosti do osiguranog iznosa, koji ne može biti manji od najnižeg iznosa predviđenog propisima iz oblasti osiguranja koji su na snazi u vrijeme kada se desi nezgoda. Pravo na tužbu ne utiče na pravo oštećene strane da podnese zahtjev prema vinovniku udesa.

Prigovori koji proizilaze iz ugovora o osiguranju

Član 11.

Osiguravač ne može isticati prigovore koji proizilaze iz polise osiguranja protiv zahtjeva za naknadu štete koji oštećena strana podnese prema odredbama člana 9. ovog zakona. Osiguravač koji je oštećenoj strani isplatio naknadu ima protiv osiguranika, ugovarača osiguranja ili vozača sva prava koja su predviđena odredbama člana 12. ovog zakona.

Prigovor raskida ili isteka ugovora o osiguranju može se isticati prema oštećenim trećim stranama samo ako se nezgoda desila 15 (petnaest) dana poslije dana kada je osiguravač dao obavještenje o raskidu ili obustavi, odnosno 15 dana po isteku ugovora.

Pravo regresa od osiguranika

Član 12.

Osiguravač od autoodgovornosti koji je isplatio naknadu oštećenom u saobraćajnoj nezgodi koju su prouzrokovala lica čija je odgovornost prema trećim stranama pokrivena ovim zakonom i, ako je njihova ugovorna odgovornost isključena u slučajevima navedenim u ovom članu, ima pravo da tu naknadu potražuje od lica koje / koja su odgovorna za nezgodu u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima, ali samo u sljedećim slučajevima:

- kada je vozač upravljao vozilom bez vozačke dozvole;

- kada je lice koje je odgovorno za nezgodu upravljalo vozilom bez saglasnosti osiguranika. U ovom slučaju osiguravač može potraživati regres samo od vozača;

- kada je vozač ukrao vozilo ili kada je upravljao njime znajući da je ukradeno;

- kada vozilo koje je prouzrokovalo nezgodu nije korišćeno u svrhu koja je navedena u ugovoru o osiguranju;

- kada je vozač bio pod uticajem alkohola ili droga koji su ga onemogućili da ima kontrolu nad vozilom.

Granično osiguranje

Član 13.

Vlasnici ili korisnici motornih vozila koja ulaze u Bosnu i Hercegovinu, a koja nisu osigurana u skladu sa ovim zakonom, i za koja nije izdata međunarodna potvrda o osiguranju (zelena karta) u skladu sa članom 6. ovog zakona ili je ta karta istekla, moraju pri ulasku na teritoriju Bosne i Hercegovine zaključiti granično osiguranje, u skladu sa ovim članom.

Granično osiguranje se zaključuje na period do 30 dana i ne može se obnavljati.

Svako društvo za osiguranje koje se bavi osiguranjem od autoodgovornosti može na svakoj granici imati ovlašćenog predstavnika da izdaje polise i potvrde graničnog osiguranja. U slučaju da ni jedno od osiguravajućih društava nema svog predstavnika na nekom graničnom prelazu, Biro zelene karte BiH, koji djeluje za račun svojih članova, preuće obavezu držanja na tom graničnom prelazu predstavnika koji će biti nadležan za izdavanje graničnih polisa i potvrda za račun svih društava za osiguranje.

Oblik potvrde iz stava 3. ovog člana propisuje Biro zelene karte BiH.

1.2. Zaštitni fond Institucija Zaštitnog fonda

Član 14.

U Republici Srpskoj osniva se Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond RS), sa sjedištem u Banjoj Luci, koji ima status pravnog lica.

Nadzor nad radom i kontrolu poslovanja Zaštitnog fonda RS vrši Agencija RS.

Cilj Zaštitnog fonda RS je plaćanje odštete osiguranja od građanske odgovornosti koje proizilaze iz saobraćajnih nezgoda, u slučajevima predviđenim u članu 15. ovog zakona.

Zaštitni fond RS ima sljedeće organe: Skupštinu članova, Upravni odbor i direktora.

Obaveze Zaštitnog fonda

Član 15.

Zaštitni fond RS je obavezan da oštećenim stranama plaća naknadu navedenu u stavu 3. člana 14. ovog zakona za slučajeve štete na licima i štete na imovini prouzrokovane u saobraćajnim nezgodama kada:

- lice odgovorno za nezgodu ostane nepoznato, Zaštitni fond RS je obavezan dati naknadu samo u pogledu štete na licima, u svim slučajevima gdje se nezgoda desila na teritoriji Republike Srpske;

- je nezgodu prouzrokovalo vozilo za koje nije ispunjena obaveza iz člana 3. ovog zakona, a posjed nad vozilom ima lice sa prebivalištem u Republici Srpskoj;

- je protiv društva za osiguranje registrovanog u Republici Srpskoj pokrenut postupak posebne likvidacije zbog stečaja ili zbog oduzimanja dozvole za rad, zbog neispunjavanja finansijskih obaveza po Zakonu o društvima za osiguranje ili po ovom zakonu.

Naknada ne može prelaziti minimalne limite osiguranih suma za svaku nezgodu koje su određene u stavu 1. člana 8. ovog zakona. Ako postoji više oštećenih strana, primjenjuju se odredbe člana 8. stav 2. ovog zakona.

U slučajevima predviđenim u stavu 1. ovog člana oštećena strana može potraživati naknadu od Zaštitnog fonda, ali ne i od pojedinačnih članova Fonda, pri čemu se odredbe ovog zakona koje se odnose na postupak ostvarivanja prava na naknadu štete oštećenih lica primjenjuju i na Zaštitni fond Republike Srpske.

Nakon isplate odštete, Zaštitni fond RS preuzima sva prava oštećenog koja proizilaze iz nezgode prema licu koje je odgovorno za štetu ili njegovom osiguravaču, kao i prema sredstvima društva za osiguranje koje je u postupku posebne likvidacije. Zaštitni fond RS ima prioritet korisnika naknade predviđene u članu 70. Zakona o društvima za osiguranje.

Pravna lica koja obavljaju poslove zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja ne mogu prema Zaštitnom fondu Republike Srpske isticati regresne zahtjeve na ime isplaćenih obaveza za svoje osiguranike koji su oštećeni upotrebom neosiguranog ili nepoznatog vozila. Zaštitni fond RS preuzima prava oštećene strane prema osiguravaču obaveznog i privatnog zdravstvenog, invalidskog i penzijskog osiguranja do iznosa koji je Zaštitni fond RS platio oštećenoj strani.

Zaštitni fond Republike Srpske dužan je da odvojeno planira i knjigovodstveno evidentira prihode i rashode potrebne za:

- a) poslovanje Zaštitnog fonda Republike Srpske (troškovi administracije) i
- b) rezervisanje i isplatu odšteta u skladu sa ovim zakonom.

Zaštitni fond Republike Srpske dužan je da vodi i evidentira podatke o šteti tako da odvojeno iskazuje rezervacije za štetu, štetu na obavezama i isplaćenu štetu.

Višak prihoda nad rashodima po godišnjem obračunu Zaštitnog fonda Republike Srpske prenosi se u narednu godinu i uračunava se prilikom određivanja visine doprinosa iz člana 16. ovog zakona.

Manjak rashoda nad приходima po godišnjem obračunu Zaštitnog fonda Republike Srpske pokriva se iz sredstava doprinosa za naredni period u zavisnosti od dospjelih, a neizmirenih obaveza.

Godišnji finansijski izvještaj za prethodnu godinu, zajedno sa izvještajem nezavisnog revizora, dostavlja se Agenciji Republike Srpske do 30. juna tekuće godine.

Agencija Republike Srpske može Zaštitnom fondu Republike Srpske propisati obavezu dostavljanja drugih izvještaja, kao i sadržaj i način njihovog dostavljanja.

Članovi Zaštitnog fonda

Član 16.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju osiguranje od autoodgovornosti, bez obzira da li im je registrovano sjedište u Republici Srpskoj ili u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i filijale društava za osiguranje čije je sjedište izvan Bosne i Hercegovine, a u Republici Srpskoj obavljaju osiguranje od autoodgovornosti, obavezno su članovi Zaštitnog fonda RS.

Da bi Zaštitni fond RS ispunjavao svoje obaveze, njegovi članovi su dužni plaćati doprinose, koji su zasnovani na procentu godišnjih premija osiguranja od autoodgovornosti. Godišnja premija je ukupni godišnji prihod od premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti za vozila iz Republike Srpske. Procenat godišnjih premija koji se koristi za finansiranje Zaštitnog fonda RS odlukom određuje Agencija RS.

U skladu sa finansijskim obavezama Zaštitnog fonda RS, Agencija RS može odlukom izmijeniti procenat iz stava 2. ovog člana. Procenat premija koji određuje Agencija RS ne može prelaziti 5% godišnje premije osiguranja od autoodgovornosti.

Agencija Republike Srpske članovima koji tekuće finansijske godine dobiju dozvolu za obavljanje poslova osiguranja od autoodgovornosti određuje paušalni iznos kao prvi doprinos u Zaštitni fond Republike Srpske.

Utvrđenu obavezu uplate doprinosa u Zaštitni fond Republike Srpske društvo za osiguranje dužno je da knjigovodstveno evidentira na posebnom računu.

Sva sredstva Zaštitnog fonda Republike Srpske koriste se za plaćanje naknade oštećenim stranama u skladu sa ovim zakonom i za finansiranje troškova poslovanja Zaštitnog fonda Republike Srpske.

Upravni odbor Agencije Republike Srpske će u roku od 90 dana, računajući od 28. februara 2009. godine, donijeti odluku o načinu utvrđivanja, obračuna, rokova uplate i načina vođenja sredstava namijenjenih za doprinos Zaštitnom fondu Republike Srpske.

Skupština Zaštitnog fonda RS

Član 17.

Skupštinu Zaštitnog fonda RS čine ovlašćena lica članova Zaštitnog fonda RS. Skupština Zaštitnog fonda RS donosi odluke dvotrećinskom većinom ukupnog broja glasova Zaštitnog fonda RS.

Skupština Zaštitnog fonda RS odlučuje:

- a. o imenovanju i razrješenju članova Upravnog odbora;
- b. donosi finansijski plan, usvaja finansijske izvještaje;
- c. donosi opšte akte koji, između ostalog, regulišu: sastav, način sazivanja i nadležnosti Upravnog odbora Zaštitnog fonda RS, vrijeme, način sazivanja, kvorum, glasanje o odlukama i radu Skupštine Zaštitnog fonda RS na osnovu ovog zakona i procedure za efikasnu obradu štete;
- d. o ugovaranju osiguranja Zaštitnog fonda RS kojim će se pokrивati nesolventnost njenih članova u pogledu izvršavanja njihovih obaveza prema Zaštitnom fondu RS.

Odlukom Agencije RS određuje se broj glasova koji će svaki od članova tokom naredne godine imati u Skupštini Zaštitnog fonda RS u srazmjeri sa uplaćenim doprinosom svakog od članova Zaštitnog fonda RS. Odluka se donosi u decembru tekuće godine za narednu godinu i objavljuje u

"Službenom glasniku Republike Srpske".

Do donošenja odluke Agencije RS iz stava 3. ovog člana svaki član ima pravo da glasa na Skupštini sa po jednim glasom na 4.000,00 KM ostvarenih premija osiguranja od autoodgovornosti iz prethodne godine. Članovi koji imaju premiju manju od 4.000,00 KM imaju pravo na jedan glas.

Upravni odbor i direktor

Član 18.

Zaštitnim fondom Republike Srpske upravlja Upravni odbor, koji se imenuje na period od četiri godine.

Upravni odbor ima sedam članova, od kojih je jedan član iz Ministarstva finansija Republike Srpske, a jedan iz reda stručnjaka iz oblasti privrednog prava, osiguranja ili finansija, koji je nezavisan od društava za osiguranje. Članove Upravnog odbora bira i razrješava Skupština Zaštitnog fonda Republike Srpske.

Upravni odbor Zaštitnog fonda RS je obavezan da do kraja novembra svake godine podnese Agenciji RS izvještaj sa visinom uplaćenih doprinosa članova Zaštitnog fonda RS, u skladu sa članom 16. ovog zakona.

Upravni odbor imenuje i razrješava direktora.

Direktor Zaštitnog fonda Republike Srpske može biti lice koje je državljanin BiH, koje ima visoku stručnu spremu društvenog ili tehničkog smjera, pet godina radnog iskustva u struci, ugled i stručno iskustvo u oblasti osiguranja ili finansija, lice koje nije osuđivano za krivična djela protiv privrede i platnog prometa ili krivična djela protiv službenih dužnosti. Direktor Zaštitnog fonda Republike Srpske ne može istovremeno raditi za društvo za osiguranje, niti imati direktno ili preko povezanih lica 5% ili više akcija u bilo kojem društvu za osiguranje, obavljati funkciju u upravnom, odnosno nadzornom odboru društva za osiguranje koje podliježe nadzoru Agencije Republike Srpske.

Direktor organizuje rad i rukovodi poslovanjem, predstavlja i zastupa Zaštitni fond RS, izvršava odluke Upravnog odbora i odgovara za zakonit rad Zaštitnog fonda RS.

Direktor se imenuje na period od četiri godine.

Nadležnosti Agencije RS

Član 19.

Agencija RS daje saglasnost na donesene opšte akte od strane Skupštine Zaštitnog fonda RS i reguliše sva druga pitanja od suštinskog značaja za rad Zaštitnog fonda RS.

Oduzimanje dozvole za obavljanje djelatnosti

Član 20.

Ako član Zaštitnog fonda RS ne poštuje odredbe člana 16. ovog zakona, Agencija RS oduzima dozvolu za rad u vrsti osiguranja od autoodgovornosti.

U slučaju oduzimanja dozvole iz stava 1. ovog člana, nova dozvola može se izdati tek nakon isteka jedne godine od dana oduzimanja i nakon potpunog izvršavanja obaveza društva kome se dozvola daje.

U slučaju prestanka članstva u Zaštitnom fondu RS koje je posljedica oduzimanja dozvole, taj član ima pravo da od Zaštitnog fonda RS traži povrat preostalog iznosa uplaćenih doprinosa, koji ostaje nakon što se oduzmu iznosi srazmjerni odštetama i troškovima plaćenim do trenutka prestanka njegovog članstva, kao i dio srazmjerni rezervisanim štetama. Povrat sredstava iz ovog stava može se izvršiti tek nakon šest mjeseci po isteku računovodstvene godine u kojoj je oduzeta dozvola.

1.3. Informativni centar Osnovna odredba

Član 21.

U okviru Agencije Republike Srpske osniva se Informativni centar za vođenje registra sa podacima o motornim vozilima registrovanim u Republici Srpskoj i podacima o nezgodama i prekograničnom saobraćaju (u daljem tekstu: Informativni centar).

Informativni centar osniva se radi pomoći ovlaštenim korisnicima usluga i radi informisanja svih lica koja imaju pravni interes za utvrđivanje osiguravajućeg pokrića i nadležnog osiguravača od automobilske odgovornosti štetnika na dan štetnog događaja, u slučajevima saobraćajnih nezgoda nastalih u zemlji i inostranstvu.

Ovlašćeni korisnici usluga Informativnog centra su:

- a) društva za osiguranje, filijale društava za osiguranje koje posluju u Republici Srpskoj i Zaštitni fond Republike Srpske,
- b) Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske,
- v) nadležni organi Republike Srpske i Bosne i Hercegovine koji su posebnim propisom određeni kao izvorni organi za prikupljanje i obradu podataka o kojima se vodi evidencija u registru podataka Informativnog centra i
- g) oštećena lica.

Djelokrug i nadležnost Informativnog centra

Član 22.

Informativni centar:

- a) prikuplja podatke i vodi registar podataka u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima Agencije Republike Srpske,
 - b) omogućava ovlaštenim korisnicima uvid u podatke iz registra,
 - v) po zahtjevu ovlaštenih korisnika prikuplja podatke iz registra Informativnog centra Federacije BiH, Informativnih centara iz država članica Evropske unije i drugih država sa kojima je uspostavljena saradnja.
- Registar iz stava 1. tačka a) ovog člana preuzima i objedinjuje podatke o zaključenim ugovorima o osiguranju od autoodgovornosti (polisa), osiguranju probnih tablica, graničnom osiguranju od autoodgovornosti, izdatim pripadajućim zelenim kartama, registracijama vozila i šteti.
- Registar iz stava 1. tačka a) ovog člana sadrži podatke o:
- a) registarskim oznakama, vrstama, markama, tipovima, te brojevima šasija motornih vozila registrovanih u Republici Srpskoj,
 - b) zaključenim ugovorima osiguranja od autoodgovornosti (polisa) za vozila iz tačke a) ovog stava,
 - v) poslovnom imenu i sjedištima društava za osiguranje koja pružaju osiguravajuće pokriće na osnovu polisa osiguranja iz tačke d) ovog stava,
 - g) osiguraniku,
 - d) datumima prestanka važenja osiguravajućeg pokrića na osnovu ugovora o osiguranju od autoodgovornosti (polisa),
 - đ) izdatim polisama graničnog osiguranja,
 - e) izdatim zelenim kartama,
 - ž) popisu vlasnika vozila koja su izuzeta od obaveze osiguranja od autoodgovornosti,
 - z) popisu tipova vozila ili određenih vozila sa posebnim tablicama koja su izuzeta od obaveze osiguranja od autoodgovornosti,
 - i) štetnim događajima i likvidaciji štete,
 - j) registraciji vozila i
 - k) drugim podacima koji doprinose ostvarenju cilja osnivanja Informativnog centra iz člana 21. stav 2. ovog zakona.

Upravni odbor Agencije Republike Srpske će u roku od šest mjeseci, računajući od 28. februara 2009. godine, donijeti pravilnik o sadržaju, načinu prikupljanja, vođenja i pristupu podacima iz registra.

Član 23.

Podaci iz člana 22. ovog zakona prikupljaju se od društava za osiguranje, filijala društava za osiguranje koje posluju u Republici Srpskoj, Zaštitnog fonda Republike Srpske i nadležnih organa za vođenje evidencije registrovanih vozila i evidencije saobraćajnih nezgoda u Republici Srpskoj.

Društva za osiguranje obavezna su da podatke iz člana 22. ovog zakona dostavljaju Agenciji Republike Srpske prema sadržaju, na način i u rokovima koje propiše Agencija Republike Srpske.

Način prikupljanja i dostavljanja podataka Agenciji Republike Srpske od nadležnih subjekata za vođenje evidencije registrovanih vozila i evidencije saobraćajnih nezgoda - izvornih organa propisuje Agencija Republike Srpske, a na osnovu prethodno usaglašene procedure i sačinjenog protokola sa tim subjektima.

Zaštita ličnih podataka iz baze podataka Informativnog centra vrši se u skladu sa propisima koji regulišu u zaštitu ličnih podataka.

Član 24.

Podatke iz člana 22. stav 3. ovog zakona Informativni centar čuva najmanje deset godina od dana odjavljivanja registracije vozila ili prestanka važenja polise osiguranja.

Član 25.

Radi pružanja pomoći prilikom prikupljanja podataka iz člana 22. stav 1. tačka v) ovog zakona, Informativni centar saraduje sa Informativnim centrom Federacije BiH, Informativnim centrom Biroa zelene karte u BiH, informativnim centrima država članica Evropske unije i drugih država.

Član 26.

Informativni centar dužan je da ovlašćenim korisnicima deset godina od dana odjave registracije vozila ili prestanka važenja polise osiguranja iz svog ili iz registra informativnog centra države članice Evropske unije ili druge države sa kojima ima saradnju omogućiti uvid u sljedeće podatke:

a) naziv i adresu društva za osiguranje koje pruža osiguravajuće pokriće na osnovu polise osiguranja vozila kojim je prouzrokovana saobraćajna nezgoda,

b) broj polise osiguranja iz tačke a) ovog stava i

v) ime i prezime, odnosno naziv, te adresu ovlašćenog predstavnika u Republici Srpskoj kojeg je imenovalo društvo za osiguranje države članice Evropske unije i drugih država, koji pruža osiguravajuće pokriće na osnovu polise osiguranja vozila kojim je saobraćajna nezgoda prouzrokovana.

Informativni centar, na zahtjev ovlašćenih korisnika, prikuplja podatke o imenu i prezimenu, odnosno nazivu, te adresi vlasnika, pretežnog vozača ili evidentiranog korisnika vozila ako je ovlašćeni korisnik iskazao pravni interes za prikupljanje takve informacije.

Podatke iz stava 2. ovog člana Informativni centar prikuplja od društava za osiguranje ili od organa nadležnih za registraciju vozila.

Informativni centar pribavlja za ovlašćenog korisnika podatke o imenu i prezimenu, odnosno nazivu, te adresi lica koje mu garantuje za štetu prouzrokovanu vozilom za koju vrijedi izuzetak od obaveze sklapanja osiguranja od autoodgovornosti.

1.4. Kaznene odredbe Prekršaji

Član 27.

Vlasnik ili korisnik vozila koje je u upotrebi u Republici Srpskoj, na putevima ili područjima dostupnim javnosti i koje ne pribavi osiguranje od odgovornosti prema trećim licima koje proizilazi iz saobraćajnih nezgoda kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 KM.

Član 28.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 200.000,00 KM kazniće se za prekršaj društvo za osiguranje ako:

a) odbije da prihvati zahtjev iz člana 5. stav 1. ovog zakona,

b) ne plaća doprinose Zaštitnom fondu Republike Srpske u skladu sa članom 16. stav 2. ovog zakona,

v) ne dostavi Agenciji Republike Srpske podatke o sadržaju, na način i u rokovima koje propiše Agencija Republike Srpske u skladu sa članom 23. stav 2. ovog zakona i

g) ne primjenjuje propise o zajedničkim uslovima i premijskom sistemu za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila i ostala obavezna osiguranja od odgovornosti u skladu sa članom 33.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u društvu za osiguranje novčanom kaznom od 1.500,00 do 20.000,00 KM.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 200.000,00 KM kazniće se za prekršaj društvo za osiguranje, odnosno Zaštitni fond RS ako ne postupi u skladu sa odredbama člana 9. st. 4, 5, 6. i 8. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 3. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u društvu za osiguranje, odnosno Zaštitnom fondu RS novčanom kaznom od 1.500,00 do 20.000,00 KM.

II - OSTALA OBAVEZNA OSIGURANJA OD ODGOVORNOSTI

Član 29.

Obaveze osiguranja građanske odgovornosti po ovom zakonu utvrđuju se za:

1. prevoznike koji su registrovani za prevoz putnika u svim vidovima javnog saobraćaja od posljedica nesrećnog slučaja koje pretrpi putnik u javnom saobraćaju;

2. vlasnike i korisnike plovila na motorni pogon (pomorskih, riječnih, plovila na unutrašnjim vodama) od posljedica upotrebe plovila koje pretrpe treća lica;

3. vlasnike i korisnike vazduhoplova od posljedica upotrebe vazduhoplova koje nastanu za treća lica.

Agencija RS će svojim podzakonskim aktima utvrditi opšte uslove, visine osiguranih suma, kao i premijske sisteme obavezne za ove vrste osiguranja.

Kad je osiguranje od odgovornosti za štetu prčinjenu trećim licima propisano kao obavezno, treća lica imaju neposredno potraživanje od osiguravajućeg društva do limita do kojeg je osiguranje obavezno, čak i ako iznos naknade štete prelazi osigurani iznos.

Osiguravač ne može uložiti prigovore koji proističu iz ugovora o osiguranju protiv trećeg lica koje je pretrpjelo štetu, osim ukoliko lice koje je pretrpjelo štetu nije ugovarač osiguranja ili drugo lice pokriveno polisom, ili pod uslovom da zajedno žive, da su supružnici i rođaci do drugog stepena krvnog ili tazbinskog srodstva, bilo ugovarača osiguranja ili osiguranika.

Ukoliko osiguravač izvrši plaćanje trećem licu iako na to nije bio obavezan po ovim odredbama, osiguravač će subrogirati zahtjev treće strane protiv osiguranika, i to do visine plaćenog iznosa. Ograničenje neće postojati prije isteka šest mjeseci po subrogaciji.

Ne mogu se prema trećoj strani koja je pretrpjela štetu isticati prigovori koji se odnose na razloge za raskid ili istek ugovora osiguranja prije isteka roka od 30 dana od dana kada je osiguravač obavijestio o raskidu ugovarača ili pravno lice određeno u te svrhe. U slučaju iz ovog stava, osiguravač se neće smatrati odgovornim do obima do kojeg treća strana može dobiti naknadu od drugog osiguravača za svoje štete ili od fonda zdravstvenog osiguranja.

Ako je više trećih lica pretrpjelo gubitke ili oštećenje, svako mora biti srazmjerno obeštećeno. Ako naknada plaćena jednom potražiocu prelazi njegovu proporciju osigurane sume, osiguravač će biti oslobođen od svoje obaveze prema drugima za srazmjerne štete preko osigurane sume, osim

ukoliko je osiguravač načinio prvo plaćanje svjestan postojanja drugih zahtjeva. Preostali oštećeni će imati zahtjev prema obeštećenoj trećoj strani za regres suma primljenih preko proporcionalnog iznosa osigurane sume koji bi mu pripadao.

Odredbe ovog člana ne primjenjuju se na osiguranje od autoodgovornosti.

III - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30.

Zaštitni fond RS će se osnovati u roku od osamnaest mjeseci, računajući od 8. marta 2005. godine.

Zaštitni fond RS preuzima sredstva, prava i obaveze Biroa osiguranja Republike Srpske, koje se odnose na fond za naknadu šteta. Preostala sredstva, prava i obaveze Biroa osiguranja Republike Srpske preuzimaju članice u skladu sa aktima Biroa osiguranja Republike Srpske.

Član 31.

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Agencija RS. Agencija RS će donijeti podzakonske akte u skladu sa ovim zakonom u roku od osamnaest mjeseci, računajući od 8. marta 2005. godine.

Član 32.

Polise osiguranja od autoodgovornosti koje su izdate do 8. marta 2005. godine ostaju važeće do dana njihovog isteka.

Ako je dozvola za obavljanje obaveznog osiguranja od autoodgovornosti oduzeta zbog neispunjavanja obaveze prema Zaštitnom fondu RS, kako je regulisano odredbama člana 20. ovog zakona, društvo za osiguranje mora raskinuti polise u skladu sa članom 29. Zakona o društvima za osiguranje i refundirati osiguranicima prenosne premije po tim polisama po odbitku iznosa od 25% tih premija.

Odredbe člana 6. st. 3, 4. i 5. ovog zakona primjenjivaće se od dana kada Biro zelene karte BiH potpiše Multilateralni sporazum.

Odredbe člana 15. stav 6. ovog zakona primjenjivaće se od dana potpisivanja Multilateralnog sporazuma sa Biroom zelene karte BiH.

Član 33.

Do dana donošenja propisa Agencije RS o zajedničkim uslovima i premijskom sistemu za obavezna osiguranja od odgovornosti primjenjivaće se zajednički uslovi i premijski sistem sa jedinstvenim osnovicama dijela premije za naknadu štete koje su organizacije za osiguranje primjenjivale do 8. marta 2005. godine.

Član 34.

Odredbe Zakona o osiguranju imovine i lica ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 14/00 i 20/00) koje se odnose na obavezno osiguranje za putnike u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja, obavezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štete prouzrokovane trećim licima i vlasnika, odnosno korisnika brodice na motorni pogon od odgovornosti za štete prouzrokovane trećim licima ostaće na snazi dok se ne donesu propisi koji će regulisati ostala obavezna osiguranja koja nisu osiguranje od autoodgovornosti, a po proceduri opisanoj u članu 6. stav 1. t. (b) i (c) Zakona o Agenciji za osiguranje BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/04).

Član 35.

Ovaj zakon stupio je na snagu 8. marta 2005. godine, a primjenjuje se po isteku tri mjeseca, računajući od 16. februara 2005. godine; odnosno stupio je na snagu 15. jula 2006. godine i 28. februara 2009. godine.